

שומרים על מעיינות ישראל בשביל הטבע ולמען האדם

”כמעין המתגבר...”

המעין הוא אחת מפניני הטבע המרהיבות והעשירות שיש לנו: המים שבו מאפשרים חיים ליצורים מופלאים האופייניים לארץ ישראל ומהווים חלק מדמותה הייחודית. גם בעלי חיים יבשתיים מסתמכים על מי מעיינות כמקור שתיה, למשל עטלפים, המספקים לאדם שירות חשוב - הם טורפים מזיקים כמו יתושים עוקצים ועשים הפוגעים בחקלאות. המעין היה תמיד מקום מפגש לחי, לצומח ולאדם. על מנת לאפשר לכולם לחיות בצוותא, יש צורך בהתנהגות המכבדת את תנאי המקום. בימים אלה אנו מבצעים פעולות שמירת טבע במעיינות ברחבי הארץ, הכוללות הסברה לציבור בנושא התנהגות במעין, והוצאת מינים הזרים לארץ ישראל והפוגעים בבית הגידול בו הם מצויים. לדוגמא, דגי זהב אשר הוכנסו למעיינות על ידי האדם אינם מביאים לניקוי המעין אלא גורמים נזק חמור למעין וסביבתו הטבעית, תוך דחיקת דו - חיים וסרטנים נדירים המצויים בסכנת הכחדה בישראל.

פעילות ממשק המעיינות מבוצעת על ידי אנשי מקצוע, **אין לבצע פעולות התערבות במעין באופן עצמאי.**

נשמח לשיתוף פעולה והבנה שפעולה זו מקדמת את שמירת הטבע והמינים הייחודיים לארץ ישראל.

לדיווח על מפגע במעין - ניתן לפנות לבית ספר שדה עפרה

של החברה להגנת הטבע

טל: 02-9975516 | Ofra@spni.org.il

◀ מעיינות בישראל - כיצד נשמור על הטבע הישראלי?

המעיין מהווה מערכת אקולוגית חשובה בארץ יובשנית כמו ישראל, המצויה על גבול המדבר. בעלי החיים האופייניים למעינות הם דו חיים, סרטנים זחלי שפיריות ובריומאים, פשפשי מים וחיפושיות מים. בחלק מהמעיינות קיימים דגים ממינים מקומיים האופייניים לישראל. בעלי חיים אלה מקיימים מארג חיים עדין, ורגישים מאוד לשיבוש המאזן האקולוגי.

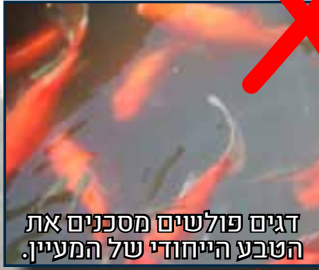
הפגיעה העיקרית במעיין נגרמת כתוצאה מהכנסת דגים זרים למים (למשל גמבוזיות ומיני קרפיונים כגון דגי זהב וקרפיון קוי), המהווים "מינים פולשים". נוכחות דגים אלה משבשת כליל את מארג החיים האקולוגי במעיין, ומותירה שממה אקולוגית - הדגים טורפים את בעלי החיים המקומיים, או מתחרים איתם על מקורות המזון. לציבור המשתמש במעינות להנאתו תפקיד חשוב בשמירתם - אנא עזרו לנו לשמור על הטבע הישראלי שלנו.

ואדי קלט, עין פואד
צילום: דפנה מרוז

◀ עשרת כללי הזהב למעיין:

- 1. הימנעו מהכנסת בעלי חיים** (במיוחד דגים) או צמחים זרים אל המים.
- 2. אנא שימרו על הצומח בסביבת המעיין** ובמיוחד בתוך המים - הצומח הוא מקום המסתור של בעלי החיים. בעיקר יש להיזהר מלפגוע בשכבת האצות באזור הנביעה.
- 3. יש להימנע, ככל הניתן, מלערבל את הבוץ המצוי בקרקעית המעיין,** על מנת להגן על איברי הנשימה הרגישים של בעלי החיים.
- 4. יש להימנע מכניסה למים באזור הנביעה,** שהוא האזור בעל איכות המים הטובה ביותר ולכן הרגיש ביותר מבחינה אקולוגית.
- 5. אבנים במים משמעותן בית גידול עשיר יותר במיני בעלי חיים וצמחים.** אבנים מספקות תשתית ובית למרבית היצורים החיים במעיין, ומעלות את איכות בית הגידול. לכן **ראוי להימנע מהוצאת אבנים מהמים.**
- 6. קחו איתכם את שקיות האשפה.** השארת פסולת בשטח, גם אם היא בשקית, מזמינה חיות כמו שועלים ותנים המפזרים את האשפה לכל עבר.
- 7. המעיין מהווה מקור שתיה חשוב לבעלי חיים יבשתיים,** במיוחד יונקים כמו צבועים, עטלפים ועוד. על מנת לא להרחיק אותם, **הקפידו לישון ולהבעיר אש במרחק מה מן המעיין ולא בצמוד אליו.** במעיינות המצויים בתחומי שמורות טבע, גנים לאומיים ויערות אין להדליק אש ואין לשהות בלילה ללא תיאום עם רשות הטבע והגנים/ קק"ל.
- 8. שטיפת כלים בתוך המעיין והכנסת חומרים זרים למים גורמים לפגיעה** בבעלי החיים הרגישים במעיין. **אנא הימנעו מהכנסת סבון, שאריות מזון, קפה, נרגילה וכו' אל מי המעיין.**
- 9. יש לשמור על גדת המעיין עם שיפוע מתון ומכוסה צומח,** על מנת לאפשר כניסת בעלי חיים ובמיוחד דו - חיים.
- 10. חשוב לשמור על רציפות הזרימה בין חלקי המעיין השונים,** ולא לחסום או לשנות את הזרימה הטבעית.

דגים פולטים מסכנים את הטבע הייחודי של המעיין.

יש לשמור על הצומח במעיין ובסביבתו.

אין לזרוק זבל. גם לא בשקית סגורה.

יש לשמור על בעלי החיים האופייניים למעיין. (צפרדע נחלים)

אין לשטוף כלים במעיין.

הקפידו לישון ולהבעיר אש במרחק מהמעיין

האבניים במים הם בית חשוב לבעלי החיים.

יש להימנע מהרחפת בוץ מקרקעית המעיין אל גוף המים.

בתמונה למעלה: זחל של בריום. מספק שירות חשוב של סינון וניקוי מי המעיין. איברי הנשימה שלו (ראו סימון בחץ) רגישים מאוד.